

Hlavní název: Národní listy
Datum vydání výtisku: 25.10.1902
Číslo výtisku: 294
Druh dokumentu: číslo periodika
ISSN: 1214-1240
Číslo stránky: [1] - [2]

SYSTEM
•KRAMERIUS•

Podmínky využití

NK ČR poskytuje přístup k digitalizovaným dokumentům pouze pro nekomerční, vědecké, studijní účely a pouze pro osobní potřeby uživatelů. Část dokumentů digitální knihovny podléhá autorským právům. Využitím digitální knihovny NK ČR a vygenerováním kopie části digitalizovaného dokumentu se uživatel zavazuje dodržovat tyto podmínky využití, které musí být součástí každé zhotovené kopie. Jakékoli další kopírování materiálu z digitální knihovny NK ČR není možné bez případného písemného svolení NK ČR.

Národní knihovna ČR
Klementinum 190
110 00 Praha 1

kramerius@nkp.cz

Na »Národní Listy«
ranní a odpolední
předplácí se
v Praze
v administraci
na městě 2 K — h
ve fliálkách
na městě 2 K 30 h

Poštou:
na městě 3 K 20 h
s dvoufází zásilkou:
na městě 3 K 80 h

NÁRODNÍ LISTY

Odpolední vydání.

Telefonické zprávy „Národní Listy.“

K situaci.

Z Vídne. 25. října. Četné listy uveřejňují úvahy situací, které mají jeden moment společný: všeobecně a jednomyslně doznávají, že stav parlamentní jest povážlivý, ba kritický a že dělostnost jeho je níjaká.

»Vaterland« konstatuje, že konala sněmovna šest schůzí a pořad tří v plných návrzích. Připomíná, že první čtení branné předlohy položeno bude na jednací pořad jen k žádosti Všeňemců a německých lidovců a že se jenom vinou této choti stran nemohou dostat předlohu hned do výboru. Toto faktum a tolikéž i abstinenční německých stran levice při blasování o důuce pro posl. Bergra vykládá »Vaterland«, že levice s malými výjimkami jako vždy dříve, i nyní nalezá se pod komandem všeňemckým. Všechno úsilí, postavit stranu německopokrovou na vlastní nohy, ukázalo se marným. Jakmile jde o nějaký zájem všeňemcký, tu celá levice bud uteče, anebo padne v náruč Všeňemců. Tento zjev jest zárukou, že kromě předlohy o rekrutech na rok 1903 odloženy budou ještě jiné státní nezbytnosti.

»Neues Wiener Tagblatt« uveřejňuje situační stav, pocházející patrně od hr. Stürgkha. Přiznává se tam, že pokusy o majoritu polsko-německou ukázaly se marnými. Na konec praví pisatel, že musí se položit most z nouze na zachování parlamentu tak, aby všechny strany mohly dostat se na teranu práce. Dle tétoho listu císta se návrh, aby pro pilné návryty výhrazena byla v týdnu schůze jedenáct, ostatní pak aby vyhazeny byly pravidelněmu jednacímu pořadu. K takovému uspořádání věci jest třeba předchozího souhlasu všech stran; bez něho by obyto pouhým porušením jednacího rádu.

Klub katolického středu vydal včera stručnou zprávu, ve které říká, že nelze se nadít od jazykových rozprav — které se konati budou příští týden — zádnebo vyjasnění ani uklidnění.

FEUILLETON.

Zbojník za Magurovou.

Cíta z Podhradí. Napsal Jaroslav Hašek.

Příšly větry z Haliče, a když se ráno po rozptýlení mlhy podívali na salašnic nad Ždiarem směrem k vysokým Tatram, viděli i úpatí mohutných vrchů pokryta bílém třpytivým sněhem. Jen ostré vřešťoly a srázy černé se píseře.

Podzim přišel náhle. Kopeček na nížších úbočích počaly černat, a mezi černým listím červenaly se krvavě jejich plody. Na luhách objevil se bledě fialový naháček. Ten květ se rozvinul za noc a objevil se všude mezi ponurou zelení podzimních trav.

„Ba, podzim jest tu,“ vzdychali na salášech, „a za nedlouho bude zima, se stády dolů,“ dodávali, halice se do mohutných těžkých kozích nocí.

Zase si vypravovali, jak před léty Wojtkovu Kašu rozhazili v zimě medvědi, jak v noci slyšeli na polské straně výt výky a na uherské pří díváci tálce chrochtají a jeleni říjí, až strach.

Pak vypravovali mladého Borku, jak před loni pozdě v podzimu sli se stády dolů, a ta poslední noc, jak byla zlá. Už si vypravovali, co bude nářku, až je najdou zasypané ve sněhu, ztuhlé,

přiznáváme dru. Kathrinovi a jeho přátelům, že jazyková debata o Körbrové elaborem nepřinesla skutečně žádouho uspokojení, naopak, soudíme důvodně, že tímto rokováním situace v parlamentě a poměr české delegace k druhu Körbrovu a jeho vládě podstatně se pofostří, ale na druhé straně zároveň myslíme, že se situace skutečně vysvětluje a že bude vidno pro všechny činitele ve státe, jak česká delegace stojí, kde stojí a jaké chová úmysly.

V »Reichswehr« nějaký nejménovaný deník kronikář výhrozují poslancům českým, kdyby nezanechali obstrukce, německopolskou allianci. Zůstáváme při této hrozbe chladnými. Nejdříve k tomu, co hr. Stürgkh v této věci sděluje a co zaznamenáváme, polskoněmeckou allianci jsme již měli v době od r. 1893 až 1895 a — ona stroskotala a hanebně. Byla to nejpodlejší alliance, která kdy v moderném státě byla. Chceli se Polákům na levo, my jim v tom bránili nebudem. Události v Bělsku jim ukazují, jak by pochádili. My však také níčeho neuvěříme, abychom Poláků od jejich nové pouti na levo odvrátili.

V »Deutsches Volksblatt« poslanec msgr. Scheicher navrhoje jiný plán: dr. Körber nechť vydá manifest k národům, v ten rozum, že ústavnost byla dána jenom pro lidí slušné; nebude-li se nějaký poslanec chovat slušně, bude zbaven na celé šestiletí volitelnosti.

Všechny tyto statí a úvahy, všechny tyto hrozby a plány, všechny tyto diagnosy a prognosy jsou jenom svědec tím, že nalezáme se v dokonalém zmatku ze kterého nikdo neví žádouho východu. Tento zmatek je dilem tříleté politiky Körbroy; tento zmatek je prvním následkem jeho hesla, že nesmí se stat v tomto státě nic, k čemu by nepřivolili němečtí nášlinci.

Pročež, máli se vůbec z tohoto labyrintu najít nějaká cesta, máli vůbec tento rozvrat ustoupiti poměrem poněkud sporádánym, musí padnouti napřed tento

s vyhaslou dýmkou zapekačkou v ústech. Tolik náhle napadlo sněhu a taky byl mráz. Vál k tomu ke všemu hrozny větr z „polské“. Koliba praskala. Patnáct ovcí zmrzl za tu noc. Když se větr chvílemi ztiší, slyšetí smutný řev stáda, které stálo v otevřené ohradě blízko koliby. A pomocí nemožno.

Tak a podobně vypravovalo se na salašnic a všude stojili se sestoupit se slády dolů, aby je snad nepřekvapila tuhá zima.

Už se zase těšili na rodinu, kterou dlouhou dobu letní neviděli a mladí juhasové i na rodinu a na pěknou divě tvář.

Tak dolál.

Toto heslo způsobilo místo největší radosti, největší smutek Jaňkovi Karačovi. Stalo se to takto: Drahně času, ještě v letní době, sedával mladý Jaňko za pastvy zamýšlen, nehrál na fajaru, ale díval se často přes kopce, pokryté kosočervinou, na polskou stranu. Tak mlíčel celé hodiny a jen někdy si zapěl táhle a smutné:

Popod las, popod las říve volky gnala¹⁾
sama něvžedala, kempa gembje²⁾ data.

Dolina, dolina, mjendzi³⁾ dojínam,
zaden cloviek něvje, co je mjendzi nami.

Ně moja, ně moja dobra vola byla
sama's mě frejru na to namovila.

Jaňko Karač byl zamilovan. Večer, když ovce podojili a usadili se u praskajícího ohně, smál se starý bača Gáč, že Jaňko zas zpíval,

¹⁾ hnala; písef tatac jest v nářecí polsko-magurském.

²⁾ polhla.

³⁾ mezi.

Číslo v Praze za 2 h
a na venkově za 3 h

Předplatení
a insery
přijímá administrace
v Mariánské ulici,
číslo 3.
Tam je též redakce
a expedice.

princip, státu a jeho existenci
nebezpečný. Musí padnouti buď
bez paná Körbra, nebo s panem
Körbrem.

V záležitosti branné předlohy.

Z Pešti. 25. října. Réc ministra honvédů bar. Féjervári neudělil příznivého dojmu. Zklamala zvláště proto, že neobsahovala zádných údajů o tom, jaké ústupky chce vláda v případě branné předlohy učiniti. Soudí se z toho, že tyto koncese nebudu dostatečnými a uspokojivými, když vláda uznala za vhodné, raději o nich pomlčet, bojic se, že by účinek jich nebyl valný. Jedinou věcí, kterou prý ministr financí z Vídni přinesl, jest odklad celé záležitosti na rok.

Policie v uherské sněmovní budově.

Z Pešti. 25. října. Na včerejší schůzi poslanecké sněmovny bylo na chodbách postaveno 50 strážníků, prý proto, že byla obava, že vniknou demonstrující studenti do parlamentu. Některí poslanci, zejména Pichler, stěžovali si u předsedy, hrozíce, že nevkročí do parlamentu, dokud tam bude stráž.

Ministr Kallay odstoupí.

Z Zadru. 25. října. »Národní Listy« zadeří sděluje z bezpečného pramenu, že co nevidět ministr společných financí a ministr-krajan za Bosnu a Hercegovinu Benjamín Kallay odstoupí a nástupcem jeho stane se prý bývalý maďarský ministr vnitra Hieronymi, který prý — provázen čelnými a četnými osobami — nedavno zabrané země si prohlížel, aby se o poměrech jich informoval. (Resignace ministra Kallaye byla v poslední době pro jeho nemoc ohlášena několikrát, ale vždy ukázaly se zprávy ony lichými. Pozn. red.)

Z insprucké univerzity.

Z Inspruku. 25. října. Vláští studenti na zdejší universitě usnesli se, že vyzvou akademický senát, aby oficiální časť inaugurační řeči rektoru byla promluvena také jazykem vlašským. Když byl do dvoučlenného výkoného výboru zvolen také jeden klerikální student, nastalo bouřlivé rokování. Konečně klerikalové protestujíce opustili schůzí.

prý už svíšti nevidět, předešle prý našel u studánky dva natažené, mrtvé, snad prý se šli napít a tak je zastihla smrt, poněvadž Jaňko tam nedaleko stádo pásl.

Chudák juhas se zarděl. Tím víc se mu smáli a mladí Čamko vypravovali, jak prý se seznámil Jaňko s Kátruši.

Seděl prý kdysi v poledne na balvanu, a jak sedí a pláská zbojeckou, uslyší z sebou jakés medvědi bručení. Prý se lek' a otočil, zůstal však ztrnuly, neboť místo medvěda uviděl Kátruši.

Po této slovech ozýval se kolibou ještě hlučnější smích a Jaňko zrudl hněvem, ale tvářil se, jako kdyby se ho to nedotýkalo ani v nejmenším.

„Jaňku, chlapci,“ ozval se kolibou bačůhlas, „ta Kátruše by, doufám, podle toho s cestým našim Jakem udefila o zem, ačkoliv jest Jaňko syn zbojníka Karače. Je jsem viděl Kátruši. To není dževče, to je pět chlapů v jednom těle, silná, vysoká . . .“

Toto poslední již rozložilo Jaňka v nejvyšší mlze. Vyskočil zlostně z houmě, na které seděl a zahučel: Nemysli si, bačo, že já se Kátruše lekn. Vypravovali mně, že sama v zimě hlidá doma stádo, dobrá, pravím, přídu a vezmu z Kátrušinu chléva nejlepší ovcí. Uvidím, kdo s koho. O celou Kátruši nestojím.

„Dobrá, když tu ovcí vezmeš, jsi chlap,“ pravil bača ušlechtil, a vše se o této záležitosti nemluvilo. Jaňko byl však, čím víc se blížila zima, smutnější.

Proti slovanským studentům.

Z Lipska, 25. října Německé studentstvo bábské akademie ve Freibergu podealo vládě stížnost, ve které se tato žádá, aby zabránila bronadne navštěvě akademie slovanskými studenty, zejména rakouskými a ruskými, aby německý ráz akademie byl zachován.

Telegram hr. Ignatěva.

Ze Sofie, 25. října. »Vl. Bulgarije uveřejňuje tento telegram hr. Ignatěva Draganu Stankovi: Jsme úplně zdrveni nad obětmi, které Makedonci přinesli marně.

Osobní.

Z Vídni. 25. října. Evangelickému faráři a senioru Hefmant Klebekovi v Brně udělen rytířský kříž rádu Františka Josefa.

Telegrafické zprávy.

Z Vídni, 25. října. (C.B.) »Neues Wiener Tagblatt« uveřejňuje ze zvláštní strany ho dosluh útahu o politickém stavu věci, ve které se praví, že tlakem okolnosti způsobena byla význačná změna, ježto rozvážní politikové projevují právní, aby položen by most z nože, po něž by všechny strany na půdu práce dostati se mohly. Takovýmto mostem mohla prý by se stát jenom politická koalice stran ke zřízení pracovní většiny.

»Neues Wiener Journal« oznamuje: V politických krizích proslyší se, že vynikající polst postanci usilují, aby Čechy přiměli k upuštění od provádění tiché obstrukce, čehož dočlelokyti má tím způsobem, že by jazyková otázka v úvěce s denným pořadku poslanecké sněmovny odložena byla. Čechové, kteří jak se zdá, o stavu věci už klidněji uvažují (?), změní prý svoji taktuiku, nabudu-li přesvědčení, že upravení jazykové otázky z miské rady vzdáleno a po případě do zemských sněmů přeneseno bude.

Z Pešti, 24. října. (C.B.) Z branného výboru. Ke konci svého výkladu prohlásil ministr pro honzstvo bar. Fejervary, že jakmile rakouský branný výbor předlohu v úvalu vezme a svoje minění o ní pronese, uherská vláda ihned s rakouskou vládou začne jednat, aby námítky v obou výborech pronešené uváženy byly a aby po případě smluvně byly žadoucí snad z měny. Proto prosí ministr, aby výbor svoje jednání až do té doby odločil. Po delší debatě byl pak odročovací návrh jednohlasně přijat.

Z Nového Yorku, 24. října. (C.B.) Dle depeše »New York Herald« z Port of Spainu podala venezuelská vláda protest proti tomu, že německá dělová loď

Nastala zima. Horalé sehnali stada s horou ždiarských dřevěných cíléní a při svitu lodijských svíček vyrezávali večer ze dřeva dřeváky, hole, různé formy k výrobě sýra a jen v neděli se scházali v krémce. Horalé vzpomínali tam různých událostí, které se udaly, když byly se stády v létě vysoko v horách.

Při jedné takové schůzce vytík starý bača Jách Janíkovi, že domů se ještě nepokusil uzmout Katruši z Podlechnic ovcí.

V ten den se hojně pio i slabil Janík, že příští neděli se vypraví, hned, jak se vrátí z kostela, do Podlechnic.

Goržolecká*) se pila v neděli a Janík mluvil, ale v pondělí zadumal se a vzdychal.

Vzpomněl si na slunný, letní den, kdy Katruši hleděl do modrých očí a sliboval, že v zimě budou „opovězdi“.*)

A včera slibil, že půjde ke své nastávající krášti ovcí. Všichni lidé ve vesnici to slyšeli, když to dopoledne křičel na návsi.

Co by o něm se řeklo, kdyby nešel? Každá baba ho zastavila. A pak by zpívali, jak se lek' ženy. Půjde s pomocí boží. Ach, Katrušo, Katruško!

Pomalu minul pro Janka týden a nastala neděle. Hned, jakmile vysíd z kostela, šel se posilit do krémky k nastávající výpravě.

Přišli sousedé, pilo se a po několika skleničkách počal se Janík chlukit, že on je zbojník,

»Panther« na focce Orinoku se objevil. »Panther« vzal v Port of Spainu na palubu deset německých paní, jež byly tři měsíce od svých rodin odloženy, a 125 poštovních balíků. Německé vyslanectvo odpovědělo, že blokáda nikdy platnou se nestala a že je Německo odhodlano svých zájmů ve Venezuele hajiti.

Projevy proti vládním jazykovým zásadám.

Z Bohušovic. Obecní zastupitelstva českých obcí soudního okresu litoměřického rokujíce o vládních zásadách jazykových, odmitají je s největším roznorcením, sputruje v něm směrou a hrabou urážku českého národa a prohlašují, že nikdy nestří, aby v jakémkoliv ohledu v království českém měl nadvládu národ německý, který v tomto staroslavném království tvoril mezinu obyvatelstva. Předloženým vládním jazykovým zásadám postavila se Körbrowa vláda na strannické stanovisko. Všechnem v příčině zavedení státní řeči a zádáme proto české poselstvo, by proti této vládě zahájilo nejprudší boj a by domáhalo se toho, aby v království českém dle větší obyvatelstva tohoto království úradní řeč byla česká jakož i byla za samostatnosti království českého. Konečně protestují proti tomu, aby úprava jazykových zákonů prováděna byla na miské radě, poněvadž tuto k takové úpravě považujeme za úplně nepříslušnou a žádáme, by úprava ta stala se zemským sněmem království českého. Zastupitelstvo obce Bohušovic. Starosta: J. Semler. Zastupitelstvo obce Německých Kopist. Starosta: V. Nápravník. Zastupitelstvo obce Brána. Starosta: Pavel Novák. Zastupitelstvo obce Keblic. Starosta: Dundr. Zastupitelstvo obce Českých Kopist. Jan Stejskal, radní. Zastupitelstvo obce Travčic. Josef Vais, radní. Zastupitelstvo obce Počaply. Starosta: V. David. Zastupitelstvo obce Hrdly. Starosta: Adolf Tuček.

Z Libové Kamennice. Městská rada v Libové Kamennici projevuje spravedlivé rozhodnutí nad vládní předlohou t. zv. »záasad jazykových«, novou to též konurážou českého národa a doufá, že všechni čeští poslanci postaví se proti zjevně nám nepřátelské vládě co nejrázněji a pomstí tak hlucho urezený český národ protrvával výstrahu všem vládám budoucím. K. Zábský, starosta.

Z Nových Benátek. Okresní výbor v Nových Benátkách připojuje se v plném rozsahu k oppozičnímu projevu Klubu národní strany svobodomyslné, týkajícího se zásad pro úpravu jazykových poměrů v království českém, které vláda zástupcem našim předložila. Schvalujieme v plně mítce společnou odpověď českých stran vládě na zásady tyto a vyzývame

jakého na celém Podhale, ba ani za Maguru nebylo, ani nehude. Zpívali zbojnické písni.

Až na náves bylo slyšet, jak se od zpěvu třesou špinavá okna krčny, když zaznělo:

Bily chlopeci, byli
po zboji chodžili
na zboj říše kerpe
i vesole serdce,
valasko do ruky,
přeskučkovaly luki,
javorove kloče,
očeně sě Janíku,
zakjala ješ mlode.

Janík naslouchal. Různá melodie vlevala do jeho duše ořádku a Janík kromě toho vleval do svého žaludku goržalenku tak mocně, že viděl místo svých sousedů, samé ovec Katruše, které žene domů.

Což teprve, když zapívali:

Hejze chlopeci, hejze v zboj,
spadně říšek, to sě boj,
spadně říšek z javora,
hejze chlopeci do dvora.

Hejze do Podlechnic! Janík povstal a již potácel se zasneženou cestou. Na straně sníh, na borovicích sníh, na chalupách sníh, všude samý sníh, rozumoval Janík, to se v Podlechnicích ještě napřed stavím na nějaké sklince, cesta s ovcí napřet bude téžka.

A také tak učinil. Posilnil se v Podlechnicích a pak, když měsíce svítí na bílé pláne, očíl se před Katrušiným hospodářstvím.

Těžký skok přes chatrný plot a Janík stále ještě rozohněn, očíl se a sláje.

všechny české poslance, aby proti vládě Körbrové, jež se proti nám tak nepřátelsky prohřešila, užili nejkrajnějších oposičních prostředků a přivedli ji v brku k pádu. Nemáme k ní žádné důvody více, byli jsme k ní již dosti dlouho shovívavými Šule, okresní starosta.

Z Kourimi. Okresní výbor v Kourimi uznává vládu předložené zásady o úpravě jazykových poměrů za zcela nepřijatelné, poněvadž odporuji základním zákonům o rovnoprávnosti jazyků, že rozhodnutí sporu měl být přeneseno na miskou radu, tedy před forum, před kteréž nikdy nepatří, a že ani slovem nečiní se zmínka o věvodství slezském, připojuje se v celém dosahu k oppozičnímu projevu Klubu národní strany svobodomyslné i delegace české na miské radě a očekává, že poselstvo naše v další výjednávání s vládou nevstoupí, nýbrž v rozděleném odporu svém proti vládě vytvářá. Ant. Šal, okresní starosta.

Z Huliny. Stoupenci svobodomyslné a lidové strany v Hulíně na Moravě, shromážděni na schůzi dne 17. října 1902, usnesli se jednoznačně na tomto veřejném projevu: »Vzhledem k nesprávné řeči panu ministraře předsedy Körbra vůči zástupcům české delegace, že za nimi nestojí ve věci česko-německého vydání český národ, prohlašujeme veřejně, že sledujeme bedlivě činnost svých poslanců na miské radě v této otázce a že ji úplně schvalujueme. Ukládáme zástupcům svým na miské radě, aby odčinění zrušení jazykových nařízení důrazně dálé vymáhali a bude-li toho třeba, uchopili se nejkrajnějších prostředků, aby i na miské radě čest a práva českého národa byly uchájeny.«

Okresní výbor v Sedlčanech projevuje úplný souhlas s veškerým jednáním našich českých poslanců na miské radě. — Kožnín, okr. starosta.

Z Žebráka. Městská rada v Žebráku uznávají předložené Körbroye zásady, porušující rovnoprávnost obou národů na prospěch němčiny, za nezpůsobilé k dalšímu výjednávání, žádá české poslance na miské radě, aby navrženou osnovu odmítl a proti vládě, která vykonané platné služby naši delegace úplně ignoruje, se postavili. Starosta města Ferd. Havlík.

* * *

Z okresu čáslavského protestovala proti Körbrovým jazykovým zásadám a vyslovila souhlas s postupem české delegace na radě miské dle obecního představenstva v Chotusicích (starosta Frant. Doskočil), Tupadlech (starosta Jos. Havránek), Starkoči (starosta V. Dušek) a Rohozci (starosta Jos. Vojáček).

Různé zprávy.

= Zpronevěřené zásilky pro vojsko. Z Londýna se oznamuje: K nepřijetnosti, jež pozvolna přichází na veřejnost nyní po skončení války jihoafrické, naleží též faktum, že ctné zásilky pro vojsko v poli byly ukradeny. Anglický týdeník »Truth«

Pak jen jeden krok, otevření dverí a již nezcela střízlivého juhasa oválo teplo sláje.

A nyní nastala katastrofa.

Z Janíkova hrdu ozválo se nahle jásavě:

Hasa, chlopeci, hasa,
spadla na nás rosa,
rosička to byla,
šnězek po kolenu...

Pěkné, bílé ovečky propukly v bečení, ozval se šramot a nešťastný Janík byl náhle uchopen svatnátkou rukou, polo vyvlečen, polo vynesen ven ze sláje, a nyní nebohý zbojník byl nelitoosteně bit.

„Paří Jesu, to já, Janík, krčel, ale stále pod železnou rukou modrooké Katruše dostával nový podíl ran a Katruše krčela: „Ej, zbojnice, zbojačina!“

A měsíc svítí na třpytivý sníh.

Ráno byla celá vesnice Ždiáry pobouřena. Janík se ale vrátil s opuchlou tváří, kužhal a držel si nos.

Když se ho ptali, kde má ovcí, neodpověděl, ale šel přímo na faru. Pak z vesnice zmizel...

Jaké však bylo překvapení všech horalů, když přišli neděli pan farář mezi ohláškami čet: „Janík Karača a Katruša Povaca, majó opěvědží pírši roz.“)

Večer v krémě podal bača Gáč k rozloučení následující filosofickou otázku: „Ukrad Janík ovcí, či Katruša?“

Oj, Katrušo, Katruško!

) mají ponejprv ohlášky.

*) koralicka,

) ohlášky.